

Statsforvalteren i Innlandet
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Deres ref.:
2024/7250

Vår ref.:
24/6726 - 4 / AIRI

Dato:
22.10.2024

Høring av forskrift om regionale miljøkrav i jordbruket i Innlandet

Utvalg for samfunnsutvikling, bærekraft og tekniske tjenester- 133/2024, har i møte 17.10.2024 09:00 fattet følgende vedtak:

Høringsinnspill fra Gjøvik kommune om forskrift om regionale miljøkrav (RMK), er at forskriften forkastes, alternativt foreslås utsatt innført med eksempelvis 5 år, fra 01.01.2025 til tidligst 01.01.2030.

Begrunnelsen er at flere forskrifter som gjelder jordbruk og som forvaltes i kommunene, og som forventes å påvirke jordbruk, klima og miljø, er i endring, og man burde se på konsekvensene av disse først:

1. Gjødselvereforskriften – denne er omfattende og har vært på høring, den forventes vedtatt i 2025 og skal gjelde «straks». Hvordan vedtatt forskrift blir, og hva som så blir følgene for lagring og bruk av husdyrgjødsel og organiske gjødselvarer, for gjødslingsplanlegging, oppfølging og kommunens kontroll er fremdeles uvisst. Miljøeffektene for de vassdrag man kan forvente blir påvirket er også uvisse, men det er en klar forventning fra bestillerne om at vannkvaliteten skal bedres etter vedtak/implementering.
2. Regionale miljøprogram (RMP) – tilskuddsordning som er i endring, men etter rådgivning og hjelp med å fylle ut søknadsskjemaer digitalt, blir ordningen tatt i bruk av stadig flere. Det burde vært et viktigere mål å få med alle produsenter med husdyr/husdyrgjødsel og helst alle øvrige eiendommer som det søkes produksjonstilskudd for, særlig de som har bekker og vann i tilknytning til jorder. Ordningen har i tillegg flere tiltak som kunne vært utvidet for å tilpasse seg noen av kravene som presenteres i ordningen RMK som nå er på høring:
 - a. Planlegging og bygging av fangdammer er en stor investering, her burde det tildeles egne midler for de eiendommene der dette kunne vært gode tiltak for å ta vare på jord og næringsstoffer. Særlig interessant er disse nå, med mer intens nedbør vil disse kunne planlegges for å senke vannhastigheten i små og mellomstore vassdrag, et annet viktig tema i klima-omstillingen (økonomi er begrensende faktor - fordrer mer tilskudd).
 - b. Grasdekte vannveger – tillate flere meter bredde/lengde der det er behov for

det/realitet.

- c. Grasdekt kantsone – defineres tydelig som en del av et jorde der du dyrker grasvekster i kantsone mot vassdrag, for å hindre vannet i å grave med seg jord ut i vannet. Denne grasdekte kantsonen kan høstes/beites, men skal ligge urørt frem til våronn/naturlig å fornye. Grasdekt kantsone må kunne godkjennes med korn/ettårige vekster med grasgjenlegg, der grasgjenlegget kan både videreføres eller sås på nytt ved ny våronn.
3. Forskriften og veilederen er ikke tydelig nok. I høringsmøtet på Gjøvik ble det klart at en del begrep må bli tydeligere, og det er en forutsetning at begrepene samordnes med de som benyttes i RMP.
 4. I høringsmøtet ble det spurt om etablering av jordvoller, og det ble svart at pålagte «soner» da ville utgå. Dette må inn i forskrift, og det må forklares hvordan en jordvoll skal være etablert for å kunne godkjennes, eventuelt om det stilles krav til hvordan overflatevann skal ivaretas/håndteres på en trygg måte.
 5. Forskriften viser skisser over hvordan den nye ordningen er ment å virke, men har ikke beskrevet hvordan hellingsgrad vil påvirke eventuelle krav til 40/60 meter sone. Vil et skrånende jorde der «topp» er langs veg, der det går bekker i hver kant eksempelvis ned mot Mjøsa, pålegges en sone i forhold til begge bekker i tillegg til Mjøsa, kan det bli lite arealer igjen til kornproduksjon.
 6. Ordningen fortrenger muligheten til å dyrke korn/ettårige vekster i soner på 40/60 meter fra vassdrag. Det er anslått at kornproduksjonen vil gå ned med 1500 tonn om ordningen innføres som foreslått. Dette er i strid med målsetning om å øke kornproduksjonen i Innlandet og det generelle ønsket om å øke matproduksjonen i Norge. Det er videre et dilemma at det kanskje er disse arealene som egner seg best for kornproduksjon, som nå utelukkes.
 7. Det er mange, relativt små jorder i kommunen, gjennomsnittsstørrelsen (ikke bekreftet) er 13 dekar. Med problemstillingen beskrevet i punkt 5, er det rimelig å anta at mange vil endre vekst fra korn til gras, for å ha en vekst pr jorde. Det reelle tapet av arealer fra korn til gras antas å bli mye større enn det estimerte – med tilsvarende virkning for mengde norskprodusert korn.
 8. Dersom begrensningene i RMK innføres, vil det være ekstra uheldig for de som kun er kornprodusenter. Det påvirker økonomien vesentlig når de må ha to maskinlinjer på eiendommen for å håndtere gras. De skal utelukkes fra å drive hele arealet med korn, men pålegges å holde driveplikten i hevd ved å måtte dyrke noe annet/gras. Dette kan bidra til at flere eiendommer med kornproduksjon på, vil vurdere å starte med husdyr. Dette vil påvirke kornarealet negativt, i tillegg til at en slik omlegging ikke er i tråd med kanaliseringspolitikken – men den gjelder kanskje ikke lenger?
 9. Kommunen forventes å kontrollere og følge opp, det er ikke avklart hvordan denne kontrollen skal utføres/godtgjøres. Med nye oppgaver som tilføres, bør det følge med midler, eller «gamle» oppgaver må fjernes.

Med hilsen

Ingun Revhaug
Tjenesteleder

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Mottakere

Statsforvalteren i Innlandet Postboks 987 2604 LILLEHAMMER